

Vergaderjaar 2010–2011

30 080

Planologische kernbeslissing Ruimte voor de rivier

Nr. 53

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 juni 2011

In uw brief van 7 juni j.l. (2011Z11931/2011D29755) verzoekt u mij om uitgebreider in te gaan op de alternatieven voor de bypass bij Kampen. Mijn reactie op uw verzoek treft u aan in deze brief. Bij het aangeven van het onderzoek naar alternatieven wil ik graag onderscheid maken tussen de noodzakelijke maatregelen voor de korte termijn Ruimte voor de Rivier en de lange termijn veiligheidsopgave.

Korte termijn opgave waterveiligheid (16 000 m³/s Lobith)

Voor het basispakket uit de PKB Ruimte voor de Rivier zijn diverse denkbare oplossingen geïnventariseerd. Keuzes zijn gemaakt op grond van de criteria: waterstanddaling, kosten en omgevingseffecten. Om ter hoogte van Zwolle voldoende waterstanddaling te bereiken zijn maatregelen nodig in het gebied van de Beneden-IJssel. Bij de inventarisatie van oplossingen bleek dat de mogelijkheden zeer beperkt waren. Onderzocht zijn:

- een dijkverlegging bij het Noorddiep (in verschillende varianten waaronder het aanpakken van de bottleneck bij de stadsbrug Kampen), kosten geraamd op € 300 mln en waterstanddaling van maximaal 15 cm.
- de aanleg van een hoogwatergeul, kosten geraamd op € 300 mln en waterstanddaling van 31 cm.
- een zomerbedverlaging in de Beneden-IJssel, kosten geraamd op € 45 mln en waterstanddaling van 41 cm.

Om redenen van verwachte waterstanddaling en geraamd budget is gekozen voor de zomerbedverlaging.

Omdat ook duidelijk is dat bij een verdere toename van de rivierafvoer naar 18 000 m³/s bij Lobith enkel een zomerbedverlaging in Beneden-IJssel onvoldoende is, is voor de lange termijn opgave van de watervei-

ligheid een ruimtelijke reservering voor een bypass in de PKB opgenomen. De PKB is in 2006 door de Kamer geaccordeerd.

Lange termijn opgave waterveiligheid (18 000 m³/s Lobith)

De ruimtelijke reservering is door de provincie Overijssel, conform de PKB Ruimte voor de Rivier, aangegrepen om de bypass uit te werken in een plan voor een integrale gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid en hiervoor met een voorstel te komen.

In lijn met het beleid om, waar mogelijk en kosteneffectief, te anticiperen op hogere rivierafvoeren (18 000 m³/s) en integrale gebiedsontwikkeling te stimuleren is door het kabinet besloten om de kansen in de IJsseldelta te benutten. De regio is bereid om vanuit haar belangen in de uitvoering van het plan financieel bij te dragen aan de aanleg van de hoogwatergeul.

Bekend is dan ook dat voor de lange termijn opgave de bypass verder moet worden aangevuld met bijvoorbeeld een dijkverlegging Noorddiep en een aantal uiterwaardvergravingen.

Op 4 september 2009 besluit de Ministerraad dat het Rijk participeert in de Integrale Gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid. Het project IJsseldelta-Zuid is als landelijk voorbeeldproject opgenomen in de Nota Ruimte en de Minister van VROM laat € 22,4 mln reserveren in het Nota Ruimte-budget. In de brief van 5 oktober 2009 meldt de toenmalige staatssecretaris van VenW mee te willen werken aan de verdere planuitwerking voor de bypass als onderdeel van de Gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid. In de bestuursovereenkomst Planstudie IJsseldelta-Zuid van 15 februari 2010 wordt aangegeven dat de rijksbijdrage in de bypass maximaal € 167 miljoen is.

Het plan IJsseldelta-Zuid richt zich op de gebiedsontwikkeling rondom Kampen (bypass, verbindingen Hanzelijn en N50, woningen en recreatie/natuur). De waterveiligheidsopgave is daarbij een uitgangspunt. Voor het plan, en de bijbehorende PlanMER, zijn verschillende inrichtingsalternatieven voor het gebied concreet uitgewerkt (Masterplan 2006). Uiteindelijk is het voorkeursalternatief, dat door Rijk (VROM, VenW en LNV) en verschillende (locale) belanghebbende partijen wordt gesteund, de basis voor het plan IJsseldelta-Zuid. Het plan IJsseldelta-Zuid is ook opgenomen in de Crisis en Herstelwet.

Zoals eerder aangegeven zijn voor de lange termijn aanvullende maatregelen naast de zomerbedverlaging nodig. Mede gezien de beperkte mogelijkheden voor maatregelen in het gebied Beneden-IJssel en er van uitgaande dat de bypass een substantiële bijdrage levert in de afvoer van hoogwaterpieken, zijn er geen verdere vervangende maatregelen of alternatieven onderzocht.

Het Deltaprogramma, dat zich richt op de lange termijn wateropgaven, zal de bypass als één van de uitgangspunten meenemen bij het in beeld brengen van beleidsstrategieën voor de toekomstige waterveiligheidsopgaven. Vanuit veiligheid betekent dat: rekening houden met nieuwe normen, het borgen van voldoende bescherming bij een hoger IJsselmeerpeil en voldoende (piek)afvoermogelijkheden naar het IJsselmeer vanuit de IJssel.

Bij de beleidsstrategieën en de daaruit te vormen voorkeursstrategie zal ook inzicht worden gegeven in noodzakelijke investeringen. De resultaten worden gebruikt voor de deltabeslissing in 2014 en zijn dan dus beschikbaar.

No-regret bypass op basis van de quick scan

Om na te gaan of een versnelde aanleg van de bypass «no-regret» is, is de quick scan «Toekomstvastheid van de hoogwatergeul in de IJsseldelta» uitgevoerd. Het doel van de scan is de effecten op de bypass na te gaan bij een verhoging van het IJsselmeerpeil en de inpasbaarheid van de bypass met de mogelijke lange termijn oplossingsrichtingen in het gebied van de IJsseldelta. De volgende oplossingsrichtingen zijn daarbij beoordeeld:

- Stormkering Ketelbrug.
- Vechtboezem.
- Compartimenteringsdam.
- Nieuwe deltadijken.
- Huidige dijkeringen.
- Verdiepen IJsselmeer.

De quick scan geeft aan dat bij een hoger peil van het IJsselmeer de bypass substantieel blijft bijdragen aan de waterveiligheid. Ook zal de bypass in combinatie met de meeste van de onderzochte lange termijn oplossingsrichtingen blijven functioneren.

Verdere besluitvorming

Het plan van de provincie Overijssel richt zich primair op de integrale gebiedsontwikkeling nabij Kampen waarbij de waterveiligheidsopgave uitgangspunt is. Het is daarmee niet bedoeld als integrale analyse van de verbetering van de veiligheid in het gehele gebied van Beneden-IJssel, waartoe het Ketelmeer en het Zwarte Water behoren. Zoals gezegd is dit onderdeel van de activiteiten van het Deltaprogramma voor besluitvorming in 2014.

Uit alle beschikbare informatie is het beeld op dit moment dat:

1. de bypass een substantiële bijdrage levert aan de hoogwaterafvoer van de IJssel, ook bij wijzigingen van het IJsselmeerpeil;
2. de bypass past in het integrale gebiedsontwikkelingsplan van de provincie Overijssel;
3. het rijk goedkoper uit is wanneer de bypass als onderdeel van de integrale gebiedsontwikkeling nu wordt aangelegd.

Vanuit dit beeld is de indruk dat een versnelde aanleg van de bypass nu nog steeds significante voordelen biedt boven een aanleg op lange termijn.

Na het debat met uw kamer en nadat ik het toetsadvies van de Programmadirectie Ruimte voor de Rivier op het plan IJsseldelta-Zuid heb ontvangen, zal ik een SNIP-3 beslissing nemen. Ik verwacht dit in september 2011 te kunnen doen.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
J. J. Atsma